

Mariupol – miasto nad morzem kultur

FUNDACJA
EMIC

Autorka: Anastasiia Pugachova (Anastazja z Mariupola)

Kilka słów o autorce: Poetka, pisarka, piosenkarka, tłumaczka, wokalistka, gitarzystka, pianistka, liderka polsko-ukraińskiej kapeli NASTalgia.

Przedmiot: Zajęcia z wychowawcą, zajęcia dodatkowe.

Czas: ⌚ 45 min.

Grupa wiekowa: 10–14 lat

Cele:

Na podstawie materiału dotyczącego historii miasta Mariupola, ukazanie możliwości współistnienia i wzajemnego wzbogacania się wielu różnych kultur, tworzących niepowtarzalną i wartościową przestrzeń do życia.

Po tej lekcji uczniowie i uczennice dowiedzą się:

- Jakie kultury, państwa i narodowości znajdowały i znajdują się na terenie Mariupola.
- Jak wygląda (lub wyglądała na początku 2022 roku) architektura współczesnego Mariupola.
- Jaki znany malarz urodził się i dorastał w Mariupolu, jak wyglądała jego droga do uznania artystycznego oraz jak wyglądają jego wybrane dzieła.

Po tej lekcji uczniowie i uczennice będą potrafili wyjaśnić:

- Dlaczego Mariupol jest miastem wielokulturowym.
- Z czego znany jest, urodzony w Mariupolu, Archip Kuindzi.
- Czy wielokulturowość jest zjawiskiem pozytywnym czy negatywnym.

Metody pracy wykorzystywane podczas zajęć:

- ☑ Praca w kręgu.
- ☑ Rundka.
- ☑ Słuchanie opowieści nauczyciela.
- ☑ Oglądania ilustracji.
- ☑ Odpowiadanie na – związane z tematem zajęć – pytania nauczyciela.

Źródła:

- ☑ Załącznik nr 1 – *Historia Mariupola*, zawierający krótki opis historii miasta, ze szczególnym uwzględnieniem jego wielokulturowości*.
- ☑ Załącznik nr 2 – *Malarz Archip Kuindzi*, zawierający krótki biogram urodzonego w Mariupolu artysty*.
- ☑ Załącznik nr 3 – Prezentacja do zajęć Mariupol – miasto nad morzem kultur z materiałami graficznymi, ilustrującymi opowieść o Mariupolu i urodzonym w nim malarzu.

Przebieg zajęć

Cel ćwiczenia	Czas trwania	Szczegółowy opis ćwiczenia	Materiały do realizacji
Wzajemne zapoznanie z naciskiem na poznanie miejsca pochodzenia danej osoby (miasto, dzielnica).	10 min.	Wszyscy siadają w kręgu. Każdy po kolei przedstawia się i mówi, z jakiej miejscowości lub dzielnicy pochodzi. Nauczyciel/nauczycielka spisuje nazwy miejscowości i dzielnic. Robimy zdjęcie listy. W ramach zadania domowego, w czasie wolnym, każdy może poszukać informacji o wypisanych miejscach.	tablica, pisak, aparat

* Materiały z załączników nr 1 i 2 należy wydrukować lub uruchomić na innym urządzeniu, niż to, na którym będzie włączona prezentacja z załącznika nr 3.

Poznanie historii Mariupola pod kątem wielokulturowości miasta; zapoznanie się z tym, jak wygląda miasto współcześnie (zdjęcia architektury); poznanie postaci, urodzonego w Mariupolu, wybitnego malarza oraz jego wybranych dzieł.	30 min.	Nauczyciel/nauczycielka wyświetla prezentację. Zatrzymując się na slajdzie nr 2, przedstawia treść z załącznika nr 1, dotyczącą historii miasta i jego wielokulturowości. Następnie prezentuje slajdy od 3 do 74. Przy slajdzie nr 75 przybliża uczniom i uczennicom treść z załącznika nr 2, o malarzu Archipie Kuindżim. Na koniec wyświetla pozostałe slajdy.	Załącznik nr 3 Załącznik nr 1 Załącznik nr 2 laptop, rzutnik
--	---------	--	--

Podsumowanie	5 min.	Nauczyciel/nauczycielka zadaje uczniom i uczennicom pytanie: „Jak myślicie, jak współistnienie wielu kultur na tym samym terenie wpływa na rozwój miejscowości i jej mieszkańców? Uzasadnijcie swoją odpowiedź”. Warto wysłuchać przynajmniej 3 odpowiedzi chętnych osób. Na koniec powinno nastąpić podsumowanie całości z naciskiem na przekazanie, że otwartość na poznanie innego, odmiennego sposobu myślenia i życia pomaga w rozwoju i daje możliwość obustronnej nauki. Na tablicy warto wypisać 3 główne tezy, wynikające z tej krótkiej dyskusji.	–
--------------	--------	---	---

Załączniki:

- https://ru.wikipedia.org/wiki/История_Мариуполя (dostęp w dniu 02.08.2023)
- <http://old-mariupol.com/> (dostęp w dniu 02.08.2023)
- https://ru.wikipedia.org/wiki/Архитектура_Мариуполя#XXI_век (dostęp w dniu 02.08.2023)
- https://rus.lb.ua/culture/2019/01/04/415883_arhitekturniy_atlas.html (dostęp w dniu 02.08.2023)
- https://www.tripadvisor.ru/Attractions-g298055-Activities-Mariupol_Donetsk_Oblast.html (dostęp w dniu 02.08.2023)
- <https://34travel.me/gotoukraine/ru/post/mariupol> (dostęp w dniu 02.08.2023)
- <https://stejka.com/rus/trip/mariupol1/> (dostęp w dniu 02.08.2023)
- <https://100biografiy.ru/iskusstvo/arhip-kuindzhi> (dostęp w dniu 02.08.2023)
- https://ru.wikipedia.org/wiki/Куинджи,_Архип_Иванович (dostęp w dniu 02.08.2023)
- <https://www.wikiart.org/ru/arkhip-kuindzhi> (dostęp w dniu 02.08.2023)
- https://pl.wikipedia.org/wiki/Archip_Kuind%C5%BCy (dostęp w dniu 02.08.2023)
- https://pl.wikipedia.org/wiki/Muzeum_Sztuki_im._Archipa_Kuind%C5%BCego_w_Mariupolu (dostęp w dniu 02.08.2023)
- https://ru.wikipedia.org/wiki/Мариупольский_художественный_музей_имени_Куинджи (dostęp w dniu 02.08.2023)
- https://ru.wikipedia.org/wiki/Население_Мариуполя#Национальный_состав (dostęp w dniu 02.08.2023)
- https://ru.wikipedia.org/wiki/Мариупольский_трамвай (dostęp w dniu 02.08.2023)

Redakcja merytoryczna: Sylwia Antonowicz

Redakcja językowa: Adrian Jankowski

Skład graficzny: Kasia Piątek, kasiapiatek.pl

Miejsce i rok wydania: Toruń 2023 r.

FUNDACJA
EMIC

NORWEGIAN
REFUGEE COUNCIL

Norwegian Ministry
of Foreign Affairs

Materiał edukacyjny powstał w ramach projektu „Przyjazna szkoła - integracja i edukacja”, który Fundacja EMIC realizuje przy wsparciu Norwegian Refugee Council i Norwegian Ministry of Foreign Affairs.

Skrócona historia Mariupola

Ludzie zaczęli zasiedlać tereny, na których obecnie znajduje się Mariupol, jeszcze w dziesiątym tysiącleciu przed naszą erą. Zamieszkiwały je liczne starożytne ludy, takie jak: Kimeryjczycy, Scytowie, Sarmaci, Hunowie, Goci, Pieczyngowie, Kumanie oraz wiele innych.

Teren współczesnego Mariupola na przestrzeni dekad obejmowała władza różnych państw. Najpierw, od IX wieku naszej ery, były to tereny Rusi Kijowskiej. Rządziły więc narody wschodniosłowiańskie. Od XIII do XV wieku władzę objęła tu Złota Horda, czyli Mongołowie. W XVI wieku spór o te tereny toczyli Mongołowie i Rosja, a pod koniec XVII wieku podlegały one już władzy Imperium Rosyjskiego. Jednak przez kolejne stulecie aktywnie budowali tu swoje obozy Kozacy z Armii Zaporoskiej.

Pod koniec XVIII wieku władze rosyjskie ostatecznie przejęły kontrolę nad tym terenem, przepędziły Kozaków i zrealizowały specjalny państwowy program jego zaludnienia, dając pieniądze obywatelom, chcącym tu zamieszkać. W związku z tym w 1778 r. pojawiły się tutaj 133 osoby – przede wszystkim Kozacy zaporoscy, jednak 25 osób stanowili poddani króla polskiego. Ten rok stał się początkiem historii współczesnego Mariupola.

Imperium Rosyjskie realizowało wtedy jeszcze jeden ważny program – wyprowadzenie z Krymu (gdzie wówczas rządzili Tatarzy) ludności chrześcijańskiej. Dwa lata później z Krymu do Mariupola przybyło 30 tysięcy nowych mieszkańców, z których około 60% stanowili Grecy, 30% Ormianie, a poza tym byli to Gruzini oraz Rumuni. To właśnie wtedy miasto otrzymało pseudogrecką nazwę Mariupol. Końcówka „-pol” oznacza „miasto”, a przedrostek „Mariu-” pochodzi od imienia Maria – żony ówczesnego następcy tronu carskiego, przyszłego cara Pawła I.

Jeszcze trzy lata później Krym został częścią Rosji, więc część Greków zdecydowała się na powrót, a na ich miejscu w Mariupolu znów zamieszkali byli Kozacy. Ponadto przesiedlono tu Niemców i ochrzczonych Żydów. Pozwolono także zamieszkać tu Włochom oraz byłym żołnierzom i marynarzom o pochodzeniu rosyjskim i ukraińskim.

Do końca XIX wieku Mariupol był niedużym miasteczkiem kupieckim, natomiast pod koniec wieku XIX powstała tutaj droga kolejowa, port morski oraz zakład metalurgiczny. Miasto stało się więc dużym i bardzo ważnym centrum przemysłowym, w którym zaczęła aktywnie rozwijać się kultura – zostały otwarte, m.in. teatr i szkoła muzyczna.

Na początku wieku XX Mariupol zostaje częścią Związku Radzieckiego. Według spisu ludności z 1926 r. struktura ludności wyglądała następująco: 39% Rosjan, 36% Ukraińców, 12% Żydów, 8% Greków, poniżej 1% Polaków, Niemców, Białorusinów, Serbów, Romów, Bułgarów oraz innych narodowości.

W latach 1941-1943 miasto znajdowało się pod okupacją niemiecką.

W 1991 r. Mariupol został miastem niezależnego państwa ukraińskiego. Współczesny Mariupol to drugie najważniejsze miasto obwodu donieckiego (po Doniecku), dziesiąte pod względem liczby ludności miasto Ukrainy, „stolica metalurgiczna” kraju, miejscowość wypoczynkowa oraz ośrodek kultury greckiej.

W roku 2014, na początku konfliktu wojennego w Donbasie, Mariupol jako jedna z niewielu donbaskich miejscowości pozostał po stronie ukraińskiej. Od marca 2022 r. znajduje się pod okupacją rosyjską.

Wśród miast partnerskich Mariupola znajduje się jedno polskie miasto – Gdańsk.

Malarz Archip Kuindzi

W 45 minut nie sposób opowiedzieć o wszystkich ciekawostkach, związanych z Mariupolem. Lepiej będzie wybrać jedną i poświęcić jej więcej uwagi. Ponieważ interesuję się sztuką, wybrałam opowieść o znanym malarzu z Mariupola – Archipie Kuindzim. W mieście znajduje się muzeum, które nosi jego imię. Są tam zebrane dzieła samego Kuindziego oraz innych ukraińskich malarzy XX wieku.

Kuindzi urodził się w 1841 r., w rodzinie biednego szewca. Wcześnie stracił rodziców i był wychowywany przez ciocię i wujka. W młodości nauczył się pisma greckiego i przez jakiś czas uczęszczał do szkoły zawodowej, której nie ukończył, gdyż uczył się dość słabo. Każdą wolną chwilę poświęcał jednak na malowanie, m.in. na ścianach i murach.

Jako nastolatek zaczął pracować fizycznie. Jeden z zatrudniających go pracodawców zauważył jego talent malarski i polecił mu pojechać do Krymu, żeby pobierać nauki u znanego malarza Iwana Ajwazowskiego. Artysta nie chciał jednak uczyć Kuindziego osobiście i polecił mu udać się do Akademii Sztuk Pięknych w Sankt Petersburgu. Po pięciu latach nieudanych prób w 1870 r., w wieku 29 lat, Archipowi udało się dostać na studia.

Nigdy ich jednak nie ukończył, ale mimo to zdobył narodowe oraz międzynarodowe uznanie jako malarz. Jego dzieła wystawiano w Londynie i Paryżu, były nagradzane zarówno w kraju, jak i w Europie. Obecnie prace artysty, oprócz mariupolskiego muzeum jego imienia, znajdują się w galeriach sztuki w rosyjskich miastach – Moskwie i Sankt Petersburgu, w Mińsku na Białorusi oraz w krymskim mieście Ałupce.

Na początku drogi artystycznej podejmował w swoich pracach tematy społeczne, natomiast jego najstynniejsze dzieła to późniejsze pejzaże, w których zaprezentował szczególną umiejętność tworzenia efektów świetlnych. Obejrzymy pejzaże, nawiązujące do miejsc znajdujących się na terenie współczesnej Ukrainy. Jest ich 29 ze 178 prac, które artysta wykonał w ciągu całego swojego życia.

Mariupol miasto nad morzem kultur

https://bit.ly/mariupol_miasto_nad_morzem_kultur